

Utsjoen kunta

TOIMEENTULOTUEN SOVELTAMISOHJEET

Perusturvalautakunta 27.4.2016

Toimeentulotuki on viimesijainen toimeentuloturvan muoto. Tuki on tarveharkintaista, ja sitä myönnetään yleensä kuukaudeksi kerrallaan.

Toimeentulotukiasian käsittelyä ohjaavat seuraavat säännökset muutoksineen:

Laki toimeentulotuesta 1412/1997
Sosiaalihuoltolaki 710/1982
Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000

Lisäksi toimeentulotuen myöntämiseen liittyvät säännökset:

Hallintolaki 434/2003
Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000
Laki kuntouttavasta työtoiminnasta 189/2001
Laki maahanmuuttajien kotouttamisesta ja turvapaikanhakijoiden vastaanotosta 493/1999
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista 221/2003
Henkilötietolaki 523/1999

Toimeentulotuen myöntäminen perustuu aina edellä mainittuihin lakeihin. Utsjoen kunnassa toimeentulotuen käsittelijät käyttävät käytännön työssään pääsääntöisesti sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2013 julkaisemaa opasta (Opas toimeentulotukilain soveltajille 4/2013). Opas on luettavissa sähköisesti osoitteessa <https://www.julkari.fi/handle/10024/104369>.

Nämä Utsjoen kunnan Perusturvalautakunnan 27.4.2016 hyväksymät ohjeet täydentävät ja tarkentavat toimeentulotukilain säädöksiä ja sosiaali- ja terveysministeriön toimeentulotukioppaan ohjeita. Utsjoen perusturvalautakunnan hyväksymien ohjeiden tavoitteena on taata kuntalaisten yhdenvertaisuuden toteutuminen toimeentulotukilakia sovellettaessa. Ohjeet on sähköisesti saatavilla kunnan verkkosivujen kautta www.utsjoki.fi.

Toimeentulotuen tarvitsijalla on oikeus saada henkilökohtainen asiakassuunnitelma, joka laaditaan sosiaalityöntekijän tapaamisella. Hakijan on päästävä keskustelemaan henkilökohtaisesti kunnan sosiaalityöntekijän tai sosiaaliohjaajan kanssa viimeistään seitsemäntenä arkipäivänä siitä, kun hän on sitä pyytänyt. Lisätietoja sosiaalityöntekijältä puh. 040-577 7045, avopalvelun ohjaajalta 040-843 6216 tai sosiaalitoimistosta puh 040-181 0269.

1. Poikkeuksia tulojen ja varallisuuden arvioinnissa

Toimeentulotuessa voidaan harkinnalla jättää huomiotta pieniä satunnaisia tuloja, esimerkiksi lasten saamia lahjarahoja tms. Perheen alaikäisten pieniä ansiotuloja, esimerkiksi kesätyö-palkkaa (kestoltaan enintään 1kk), ei huomioida tulona. Säästöistä ja arvopapereista voidaan jättää huomioimatta vähäinen osa (70 euroa hlö/tai 150 euroa/perhe) henkilön tai perheen itsenäisen suoriutumisen turvaksi.

Verotusarvoltaan alle 500 euron suuruista kiinteää omaisuutta ei edellytetä pääsääntöisesti realisoitavaksi, jos toimeentulotuen tarve arvioidaan lyhytaikaiseksi. Muissa tilanteissa omaisuus ohjataan realisoimaan välittömästi ja hallinto-oikeudelle tehdään esitys toimeentulotuen takaisinperinnästä.

Omistuksena moottoriajoneuvo katsotaan pääsääntöisesti sellaiseksi varallisuudeksi, jonka henkilö voi realisoida ja käyttää tämän tulon toimeentulonsa turvaamiseen. Ajoneuvoon sidotun varallisuuden realisoiminen harkitaan kuitenkin tilannekohtaisesti mm. toimeentulotuki-tarpeen arvioidun keston, työllistymismahdollisuuksien ja kulkuyhteyksien perusteella.

Asumiseen käytettävää omistusasuntoa ei pääsääntöisesti edellytetä realisoitavaksi, kunhan asumisen kustannukset vastaavat henkilön tulotasoa. Kuolinpesään voidaan kuitenkin kohdistaa perintäpäättös, mikäli avunsaajan ikä ja muut seikat huomioon ottaen perintä katsotaan tarkoituksenmukaiseksi.

2. Utsjoen kunnassa kohtuulliseksi arvioidut asumismenot

Asumismenojen tarpeellista suuruutta harkittaessa otetaan huomioon asunnon koko suhteessa perheen kokoon ja tarpeisiin sekä kohtuullista asumistasoa vastaava kustannustaso paikakunnalla. Kunnilla on siten oikeus harkita tarpeellisten asumismenojen suuruutta. Kohtuulliset asumismenot otetaan huomioon todellisen suuruusina pääsääntöisesti kuukausittain riippumatta siitä, onko vuokra-asunto vuokrattu yksityiseltä tai valtion rahoitusta asuntotuotantoon saaneelta taholta.

Utsjoen kunnan asunnoissa vuokratasoon vaikuttaa, onko asunto sähkö- vai öljylämmitteinen. Kohtuullisina vuokramenoina kuukaudessa pidetään vuokria seuraavan taulukon mukaisesti:

Asukkaita	sähkölämmitteinen	öljylämmitteinen
Yksi henkilö	409€/kk	440€/kk
Kaksi henkilöä	420€/kk	470€/kk
kolme henkeä	520€/kk	660€/kk
Neljä henkeä tai enemmän	580€/kk	770€/kk

Muut huomioitavat asumismenot:
Polttopuut enintään 50 euroa/kk talvikuukausina.

Sähkönkulutuksesta aiheutuneet menot huomioidaan toimeentulotuessa pääsääntöisesti käytön mukaisesti. Kuitenkin jatkuvien korkeiden sähkölaskujen osalta toimeentulotuen myöntäminen on harkinnanvaraista.

3. Silmälasit

Silmälasien hankinta huomioidaan toimeentulotuen laskelmaan menona ainoastaan, mikäli toimeentulotuen asiakkuus on pitkäaikaista tai hakija/perhe on hyvin pienituloinen. Toimeentulotukea silmälaseihin myönnetään pääsääntöisesti korkeintaan kolmen vuoden välein. Hyväksytään korkeintaan 150 euroa 1-teho -linssit+kehykset, 250 euroa moniteholinsit+kehykset. Käytettävä tarjous/säästöpakettia, jos tällainen on mahdollista.

Mikäli näkökyky heikentyy siten, että linssit on uusittava aikaisemmin tai säästöpakettilasit eivät ole mahdolliset, on toimitettava optikon/silmälääkärin selvitys asiasta. Näkökykyyn liittyviä erityismenoja (värjäys jne.) otetaan huomioon menona lääkärin määräyksestä.

Silmälääkäristä aiheutuneet kustannukset voidaan ottaa huomioon, mikäli optikko on katsonut silmälääkärin olevan tarpeen silmälasien hankinnan yhteydessä.

4. Kodinhankinnat

Välttämättömään kodinirtaimistoon voidaan myöntää toimeentulotukea asiakkaalle, joka on ollut pitkään asunnottomana tai/ja pitkäaikais-/toistuvaisasiakas, jolla ei ole lainkaan kodinirtaimistoa eikä hän voi muulla tavalla rahoittaa hankintoja. Niin kutsuttu alkuavustus on yksinasuvalle korkeintaan 300 € ja perheelliselle korkeintaan 500 €. Ensisijaisesti tulisi kuitenkin selvittää huonekalujen hankkiminen käytettynä esimerkiksi seurakunnan, kirpputorien tai nettikirpputorien kautta.

Lastenvaunujen ja rattaiden sekä sängyn ja patjan osalta voidaan huomioida toimeentulotuesa menona yksilökohtaiseen harkintaan perustuen tarpeenmukaisia kohtuullisia kustannuksia. Ensisijaisesti tulisi käyttää kestävään kehitykseen perustuvaa kierrätystä sekä tähän perustuvien liikkeiden tarjoamia markkinoita sekä niiden hintatasoa tai muuta vapaata kaupan käyntiä yksityishenkilöiden välillä (esimerkiksi nettikirpputorit).

Mikäli alkuavustuksen myöntämisestä on jo kulunut pitkä aika tai henkilö hakee avustusta vain tiettyihin huonekaluihin, voidaan avustus myöntää seuraavan taulukon mukaisesti:

Hankintojen enimmäishinnat:
pöytä ja tuolit 100 €
sänky ja patja/runkopatja 150 €
parisänky ja patja 240 €
Vuodevaatteet 60 €
pinnasänky 70 €
lastensänky 80 €

lastenvaunut 130 €
rattaat 60 €
kaksosten rattaat 400 €
yhdistelmävaunut 400 €
lasten syöttötuoli 20 €
jääkaappi 200 €, ellei sisälly keittiön kalustukseen
pesukone 300 €
pölynimuri 50 €

5. Muuttokulut

Tuttavien suorittamiin muuttoihin voidaan myöntää polttoainekuluja esitettyjen kuittien mukaan enintään 0,20 euroa/km. Kantoapuun ei myönnetä toimeentulotukea ilman erityistä perustetta.

6. Vaatemenot

Vaatteiden hankinnan ja niiden huollon katsotaan sisältyvän toimeentulotuen perusosaan. Odottaville äideille, joilla toimeentulotuen asiakkuus, korvataan vaatehankintoja korkeintaan 100 €. Myös pitkäaikaisille toimeentulotuen asiakkaille voidaan myöntää sosiaalityöntekijän harkinnalla täydentävää toimeentulotukea vaatteisiin.

7. Hautausavustus

Hautausavustushakemus on tehtävä kirjallisesti omaisuuden ja varallisuuden selvittämiseksi. Hautausmenoihin myönnetään toimeentulotukea silloin, kun kuolinpesä on varaton tai kuolinpesän varallisuutta ei ole mahdollista realisoida ennen hautajaisia. Hautausavustus voidaan tarvittaessa myöntää ennen kuin perunkirja on käytettävissä. Tällöin laskelmassa tuloksi otetaan vainajan kuolinpäivänä pankkitileillä olleet varat. Maksamattomia laskuja, esimerkiksi sairaalalaskuja, ei oteta huomioon laskelmassa, vaan ne jäävät kuolinpesän maksettavaksi, tai mikäli kuolinpesä on varaton, kuolinpesän veloiksi. Mikäli vainajalla on ollut realisoitavissa olevaa varallisuutta, voidaan hakemus hautausmenoihin hylätä vainajan varallisuuden perusteella tai vaihtoehtoisesti tehdään perintä kuolinpesän varoista.

Seurakunnan kulut otetaan menona huomioon kokonaisuudessaan, lukuun ottamatta muistotilaisuuden järjestämiskuluja. Hautaustoimiston kuluihin myönnetään tuki maksusitoumuksella halvimman vaihtoehdon mukaan.

Kuolinpesän varat otetaan huomioon hautausavustusta myönnettäessä, samoin lesken tulot ja varat (ei avopuolison tuloja ja varoja). Selvityksenä on esitettävä perukirja ja mahdolliset vainajan vakuutukset.

8. Lähiomaisen muistotilaisuus

Lähiomaisten (vanhemmat, sisarukset, puoliso, lapset ja isovanhemmat) hautajaisiin osallistumista varten voidaan myöntää toimeentulotukena kukkavihkon hankintaan korkeintaan 50 €. Pitkään toimeentulotukiasiakkaana olleelle voidaan lisäksi myöntää avustusta hautajaisvaatteisiin 80 €. Muistotilaisuuden järjestämiseen lähiomaiselle voidaan myöntää korkeintaan 95 €.

9. Perhejuhlat

Perhejuhlien (ristiäiset, rippijuhla, valmistumisjuhla, häät) järjestämiseen voidaan pitkään toimeentulotuen varassa eläneelle henkilölle tai perheelle myöntää 95 €.